

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, <http://www.kp.org.pl>

Świebodzin, 13 grudnia 2010 r.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie

W związku z pracami nad planem zadań ochronnych obszaru Natura 2000 PLH060098 Wrzosowisko w Orzechowie, przekazujemy następujące uwagi i sugestie:

1. Proponujemy, by lerka została uznana w tym obszarze za „gatunek typowy” dla siedliska przyrodniczego 4010, tj. by stan jej populacji traktować jeden ze wskaźników stanu całego ekosystemu wrzosowiska.
2. Jakkolwiek nie mamy szczegółowej wiedzy na temat uwarunkowań powstania i istnienia tego konkretnego wrzosowiska w tym obszarze Natura 2000, na podstawie ogólnej wiedzy dotyczącej ekologii wrzosowisk sugerujemy, że sukcesja drzew i krzewów nie jest jedynym zagrożeniem dla wrzosowiska. Istotne może być też, że sama populacja wrzosu na wrzosowiskach zazwyczaj utrzymuje się i odnawia pod wpływem jakichś czynników antropogenicznych – w Europie i w Polsce zwykle jest to ekstensywny wypas, wypalanie, bądź „użytkowanie jako poligonu wojskowego”.
Sugerujemy, by w ramach procesu tworzenia PZO spróbować – z uwzględnieniem także wiedzy lokalnej społeczności – jak najdokładniej ustalić tradycyjne sposoby użytkowania tego terenu, które zadecydowały o powstaniu i istnieniu wrzosowiska. Jeżeli takim sposobem użytkowania był ekstensywny wypas, ważne jest, jakie konkretnie zwierzęta były wypasane, w jakich porach roku i w jakiej ilości. Jak często w praktyce dochodziło do wypalania fragmentów wrzosowiska?
3. Docelowy sposób ochrony wrzosowiska powinien prawdopodobnie polegać na jak najdokładniejszym naśladowaniu tradycyjnego sposobu użytkowania – w tym także co do gatunku wypasanych zwierząt oraz co do intensywności wypasu.
4. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na okres 10-letni, czyli na perspektywę czasową dłuższą niż obecna perspektywa Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W związku z tym, ustalenia PZO nie mogą powoływać się na elementy PROW funkcjonujące w latach 2007-2013. W planie zadań ochronnych należałoby więc opisać wymagany dla utrzymania

wrzosowiska reżim wypasu (i ew. innych działań jak usuwanie pojedynczych drzew i krzewów), a nie powoływać się na pakiety obecnego programu rolnośrodowiskowego.

Wydaje się, że docelowo gospodarowanie zgodne z tym reżimem powinno być podstawą do „płatności Natura 2000”, a nie do stosowania dobrowolnego programu rolnośrodowiskowego.

Natomiast gospodarowanie niezgodne z tym reżimem musiałyby być traktowane jako naruszenie wymogów tzw. wzajemnej zgodności, co skutkowało by utratą przez rolnika prawa do płatności bezpośrednich, ONW i wszelkich innych.

W razie braku zainteresowania ze strony rolników, należy przewidzieć opcję wykonywania potrzebnych zabiegów ochrony czynnej przez podmiot sprawujący nadzór nad obszarem.

5. Równocześnie, w związku §3 ust 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010, jako element minimalnych norm zabrania się niszczenia siedlisk roślin i zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, a także siedlisk przyrodniczych, w granicach form ochrony przyrody. Tym samym, działania rolnicze które niszczyłyby siedliska przyrodnicze albo siedliska roślin chronionych w obszarze, naruszałyby wymogi minimalnych norm. Plan zadań ochronnych powinien przewidywać poinformowanie o tym zainteresowanych rolników.
6. Podzielamy opinię o konieczności edukacji okolicznych mieszkańców, oraz skrupulatnego egzekwowania zakazu wydobywania piasku oraz zakazu składowania odpadów.
7. Podzielamy opinię o konieczności ujęcia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu zalesiania i zakazu zabudowy zarówno na samym obszarze Natura 2000, jak i działek sąsiadujących. Uważamy jednak, że również w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należałoby wyznaczyć obszar przestrzeni chronionej (obejmujący obszar Natura 2000 i jego sąsiedztwo), w którym niedopuszczalna byłaby zabudowa (także tzw. „siedliskowa”) i zalesianie (należy brać pod uwagę projektowane zmiany ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, które ułatwią lokalizację zabudowy wszędzie tam, gdzie studium tego nie zakazuje).
8. Procedury monitorowania siedliska przyrodniczego 4030 zostaną najprawdopodobniej opracowane w ramach projektu GIOŚ & IOP w roku 2011. Jednak, nawet przed opracowaniem ogólnokrajowego standardu tych procedur, da się ustalić, że dla umożliwienia bieżącej oceny stanu wrzosowiska w rozpatrywanym obszarze, konieczne jest monitorowanie co najmniej następujących parametrów:
 - a) pokrycie drzew i krzewów (czy nie wzrasta → czy nie jest konieczne podjęcie/intensyfikacja zabiegów ochrony czynnej polegających na usuwaniu drzew i krzewów);
 - b) pokrycie wrzosu i struktura krzewinek wrzosu (czy pokrycie nie maleje a struktura nie wykazuje objawów „starzenia się” populacji wrzosu → czy nie jest konieczne podjęcie zabiegów ochrony czynnej które stymulowałyby odnawianie się wrzosu);
 - c) kompozycja florystyczna wrzosowiska (czy nie zachodzą negatywne zmiany → czy nie jest potrzebna korekta sposobów użytkowania/czynnej ochrony);
 - d) zagęszczenie populacji lerki (czy nie maleje → czy nie jest potrzebna korekta sposobów użytkowania/czynnej ochrony ekosystemu);
 - e) obecność złóż śmieci i punktów wykopywania piasku (czy są usuwane i czy nie powstają nowe → czy wysiłek włożony w zapobieganie tym zagrożeniom jest wystarczający);
 - f) ewentualny wypas: lokalizacja, intensywność, gatunki wypasanych zwierząt (czynnik do interpretacji w świetle wyników (a)-(e)).

z poważaniem

Działania Klubu Przyrodników są dofinansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach dofinansowania instytucjonalnego pozarządowych organizacji ekologicznych na lata 2010-2011

